

2-05-2007

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO U OSIJEKU
BROJ:K-DO-68/02

Osijek, 2. ožujka 2007.

ŽK/AL

ŽUPANIJSKOM SUDU U

OSIJEKU

Na broj: K-8/06-662

Na osnovi članka 42. stavka 2. točke 5. u vezi s člankom 363. stavkom 1. ZKP, protiv presude Županijskog suda u Osijeku br. K-8/06 od 29. siječnja 2007. godine u postupku protiv ENESA VITEŠKIĆA zbog kaznenog djela iz članka 120. stavka 1. OKZ RH, podnosim

ŽALBU

- zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja (čl.369. st. 1. i 2. ZKP).

Pobijanom presudom oslobođen je optuženik Enes Viteškić optužbe da je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZ RH, poblizje činjenično i pravno opisano u izreci te presude.

Sud smatra (strana 8 presude) da nije bilo dovoljno dokaza za zaključak da bi Enes Viteškić počinio opisano kazneno djelo, odnosno sud zaključuje da utvrđene odlučne činjenice imaju obilježja običnih činjenica – indicija koje ne daju tzv. sustav (zatvoreni krug) činjenica - indicija koje bi bile tako međusobno povezane da bi isključivale svaku drugu mogućnost osim one da je optuženik sudjelovao u počinjenju kaznenog djela. Prema stajalištu suda odlučne činjenice ostale su na razini vjerojatnosti.

Za razliku od suda, držimo da su glede optuženika Enesa Viteškića izvođenjem dokaza tijekom glavne rasprave ipak utvrđene činjenice koje, kao i za već pravomoćno osuđenog Nikolu Ivankovića, potvrđuju njegovo sudjelovanje u počinjenju kaznenog djela. Te činjenice utvrđene su iskazima brojnih svjedoka te one dovode do zaključka da je i optuženik Enes Viteškić supočinitelj kaznenog djela opisanog u optužnici. Zaključujući drugačije, sud je pogrešno utvrdio činjenično stanje pa je na toj osnovi i donio odluku o oslobađanju optuženika od optužbe.

Prethodno donijetom ukidnom odlukom Vrhovni sud RH obvezao je prvostupanjski sud da se u ponovljenom postupku iznova izvedu svi već i ranije izvedeni relevantni dokazi, po mogućnosti i novi za koje se ukaže potreba i do kojih se u međuvremenu moglo doći, da se svi ti dokazi pažljivo i savjesno analiziraju i međusobno usporede te da se na toj osnovi donese nova odluka o karakteru indicija koje su utvrđene u pogledu optuženika Enesa Viteškića kao supočinitelja kaznenog djela za koje je optužen. Ili jasnije rečeno, da se ocijeni postoje li u odnosu na njega samo naznake indicija i nepotpuni indicijalni krug ili se radi o dovoljnom broju i zatvornom krugu indicija.

Naime, valja reći da u odnosu na optuženika u vrijeme prethodnog suđenja nisu postojali izravni dokazi koji bi upućivali na njega kao supočinitelja, nego da se moguća krivnja mogla utvrđivati samo indicijalnim putem, pa takvu ocjenu daje i sam Vrhovni sud u svojoj ukidnoj odluci.

Stanje se u međuvremenu nije izmijenilo niti provođenjem ponovljenog postupka. Niti je optuženik priznao da je počinio kazneno djelo za koje je optužen, a niti su izvedeni izravni dokazi o tome. Posve su jasni razlozi zašto je tome tako. Tijekom prethodno provedenog postupka, a i tijekom ovog ponovljenog postupka, bilo je razvidno da je velik vremenski odmak ostavio svoj trag glede i broja i vrste i očuvanosti dokaza. No, još više od toga, očito je da je na mogućnost utvrđivanja potpune istine o ovom kaznenom djelu, a prije sve o počiniteljima, presudno utjecala činjenica da tadašnja tijela nadležna za otkrivanje kaznenih djela i prikupljanje dokaza nisu poduzela nikakve mjere da se prikupe i sačuvaju dokazi, prije svega oni najvažniji tzv. materijalne prirode. Kod takvog stanja stvari nije moguće očekivati niti to da se naknadno dođe do kvalitetnih izravnih dokaza, što se pokazalo i kroz ponovljeni postupak. Stoga smo ponovno bili ovisni gotovo isključivo samo o svjedocima u pogledu utvrđivanja odlučnih činjenica, osobito o počiniteljima.

No, unatoč tome, držimo da je tijekom ponovljenog kaznenog postupka i na temelju raspoloživih dokaza koji su ponovno izvedeni pred prvostupanjskim sudom, ipak bilo moguće utvrditi sve odlučne i važne činjenice o vremenu i mjestu počinjenja kaznenog djela, o specifičnim ratnim okolnostima u kojima se djelo dogodilo, o kršenju međunarodnog ratnog prava, o motivima počinjenja, o načinu počinjenja, o identitetu žrtava te o optuženiku Enesu Viteškiću kao supočinitelju. Pri tome za sva naprijed navedena obilježja kaznenog djela postoje i izvedeni su izravni dokazi, a o optuženiku kao supočinitelju izvedeni su posredni dokazi, i to dovoljan broj tih dokaza, koji po našem shvaćanju čine zatvoreni indicijalni krug.

Nema potrebe posebno obrazlagati kojim su dokazima utvrđene činjenice koje nas bez ikakve dvojbe upućuju na zaključke i o tome da je djelo počinjeno, i o vremenu kada je počinjeno, i o mjestu na kojem je počinjeno, i o motivima, i o ratnim okolnostima kao bitnom obilježju ovog kaznenog djela, i o načinu počinjenja, i o kršenju konkretnih odredbi međunarodnog ratnog prava i o identitetu žrtava. Posebna potreba da se to obrazlaže ne postoji već i zbog činjenice da je sve to utvrđeno sada već pravomoćnom presudom protiv Nikole Ivankovića, a isti ti dokazi kojima je utvrđeno takvo činjenično stanje izvedeni su i u ponovljenom postupku. Na toj osnovi i sud je nesporno utvrdio postojanje svih navedenih odlučnih činjenica.

Sporno je bilo samo to može li se u kontekst tih nespornih činjenica postaviti optuženik Enes Viteškić kao supočinitelj Nikoli Ivankoviću i nekolicini za sada još uvijek nepoznatih osoba koje su zajedno s njim počinili ovo kazneno djelo.

Optuženik je u svojim obranama danim kroz dosadašnje vođenje postupka otklonio svaku moguću vezu sa zločinom. Ukratko, on tvrdi da nije sudjelovao u ubojstvu mještana Paulinog Dvora, da nije sudjelovao u sakupljanju mrtvih i odvoženju njihovih tijela iz Paulinog Dvora, da nikada nije boravio na području vojarnje Lug, gdje su ubijeni prvotno sahranjeni, da o stradanju civila u Paulinom Dvoru nikada nije imao nikakve razgovore s vojnom policijom ili pripadnicima Sigurnosno – informativne službe te da se slučajno dana 13. prosinca 1991. godine našao u hotelu u Našicama, da je tamo zatekao neke vojne policajce i da ih je počastio, a da to nema veze s događajem iz Paulinog Dvora. No, provedeni dokazi, a prije svega radi se o iskazima svjedoka, govore suprotno takvoj obrani.

Zbog presudne važnosti za takvo utvrđenje ovdje treba ukazati na to o kakvim se iskazima i kojih svjedoka radilo, podsjetiti što su ti svjedoci rekli i povezati važne dijelove iskaza relevantnih svjedoka.

Svjedok **Franko Križman** bio je zapovjednik 3. bojne 101. brigade HV. On je naveo da je iza 18. prosinca 1991. godine od Ante Pranjica saznao da je 10 pripadnika Pranjiceve satnije (čete) sudjelovalo u ubojstvu u Paulinom Dvoru, a pored njih još 4 koji nisu bili Pranjicevi vojnici. Temeljem takvog saznanja on je 21. prosinca 1991. godine sastavio popis tih 14 osoba, a dopis s tim imenima uputio je svom zapovjedništvu sa svrhom da tih 14 osoba ne bi dobio pod svoje zapovjedništvo. Na tom popisu 14 osoba nalazi se i Enes Viteškić.

Svjedok **Dragutin Lizak** bio je dozapovjednik 1. bojne 130. brigade HV. On je svjedočio da je od Ante Pranjica čuo da su Pranjicevi vojnici počinitelji ovoga zločina, i to njih 5 do 6, dakle, ne neki drugi nego baš Pranjicevi vojnici (njih 10 su bili Pranjicevi, a među njima je i Enes Viteškić bio Pranjicev vojnik).

Svjedok **Anto Pranjic** bio je zapovjednik 2. čete 1. bojne 130. brigade HV. On je iskazao da je za događaj saznao od svojih vojnika Peje Čosića i Ivice Jelenića koji su, prema njegovoj interpretaciji, očito imali neposrednja saznanja o događaju. On je u Vladislavcima prisustvovao neformalnom razgovoru u kojem su ova dvojica ispričali da je Nikola Ivanković inicirao zločin, počinitelje vozio u Paulin Dvor vozilom "Caddy", da su razoružali stražara na ulazu u selo i da su pobili sve Srbe u kući Andrije Bukvića. Nakon Ivankovićeve povratka iz zapovjedništva vojne policije u Bektincima, a to bi prema Pranjicevom opisu slijeda događanja

bilo već 12. prosinca 1991. godine, on je bio prisutan kada je Nikola Ivanković pred Vladom Burićem ispričao da je njih 12 bilo pijano, da je on predložio da odu u Paulin Dvor i pobiju Srbe te da su to i učinili. On je Vladi Buriću osigurao u Osnovnoj školi Vladislavci jednu prostoriju – zbornicu – za taj razgovor. Dakle, Pranjić neposredno nakon događaja dobiva izravna konkretna saznanja i o djelu i o počiniteljima.

Svjedok **Živko Katić** iskazao je da ima posredna saznanja, čije je ishodište Lazo Kulaš koji je boravio u susjednoj kući u odnosu na onu u kojoj se dogodio zločin, da su među počiniteljima dvije osobe iz Vladislavaca s nadimcima Danguba i Zijo, što jesu nadimci optuženika Nikole Ivankovića i Enesa Viteškića. Da Lazo Kulaš jeste kritične noći boravio u navedenoj kući (radilo se o kući Bogdana Krzmana), to smo utvrdili svjedočenjima njegove žene Vide Kulaš, zatim Stane Pokrajac i Velimira Gavrilovića.

Svjedok **Ivan Delija** bio je zapovjednik voda vojne policije 130. brigade HV. On je naveo da je među 8 do 10 vojnika koje je po naređenju Mirka Grošelja na stastanak u OŠ Vladislavci doveo njihov zapovjednik Anto Pranjić on poznao Nikolu Ivankovića i osobu po nadimku Zijo, što je nadimak optuženika Enesa Viteškića. Prema sadržajima svjedočenja svih osoba koje govore o tom sastanku u školi u Vladislavcima, vojnici koji su tamao privedeni pred Mirka Grošelja bili su privedeni kao počinitelji zločina (dakle, među njima bio je priveden i Enes Viteškić kao počinitelj).

Svjedok **Anton Jelenić** bio je vojni policajac u vodu vojne policije 130. brigade HV. Ovaj je svjedok iskazao da su mrtve u Paulinom Dvoru u kamion utovarivali upravo Nikola Ivanković i kako on reče "Zijo", dakle Enes Viteškić. U vezi njihovog prisustva on je izričit i pred istražnim sucem 5. rujna 2002. godine kaže: " Vrlo brzo došao je i kamion" daje" plave boje, kojim se inače vršio prijevoz naših vojnika na položaje i vido sam da istim kamionom upravlja Nikola Ivanković i da je s njim u vozilu i "Zijo". I pri sahrani u Lugu, svjedoči ovaj svjedok, Viteškić je iznosio leševe i polagao ih zajedno s Ivankovićem u jamu. Možemo se upitati zašto baš oni ? Sam po sebi nameće se logičan zaključak da su baš oni to morali raditi upravo kao počinitelji, kao neku vrstu kazne za to što su počinili. Anton Jelenić još je svjedočio da je sutradan poslije te noći kada su pokopane žrtve vozio svog zapovjednika Ivana Deliju na sastanak u školu u Vladislavce. Sastanak je vodio Mirko Grošelj. Delija mu je (Jeleniću) ispričao da su tu na tom sastanku počinitelji Grošelju priznali da su počinili ubojstvo. Mi iz ranije spomenutog Delijinog iskaza vidimo da je on tu na tom sastanku prepoznao upravo optuženike Ivankovića i Viteškića.

Svjedok **Josip Smolčić** bio je zapovjednik službe motrenja i obavješćivanja u Vladislavcima, podređen Centru za obavješćivanje Općinskog sekretarijata za narodnu obranu u Osijeku. On je iskazivao da je bio na uvidu i provjeri na mjestu zločina u Paulinom Dvoru zajedno s vojim policajcima. Sutradan pred jutro njemu je Anto Pranjić rekao da su upravo njegovi dečki pobili civile u Paulinom Dvoru. Nakon toga njih su dvojica (dakle Smolčić i Pranjić) otišli u OSNO u Osijek gdje je Pranjić zamjeniku sekretara Mladenu Pavlovskom ispričao događaj kazujući i imena počinitelja te kao "glavnog aktera" naznačio Nikolu Ivankovića, a među počiniteljima naveo i Enesa Viteškića. Nadalje, svjedok Smolčić dao je i vrlo detaljan i slikovit opisa sastanka u OŠ Vladislavci. On opisuje kako je Grošelj vikao: "Idioti, kreteni, treba vas sve pobiti i povješati. Smole, dođi da čuješ što su ovi napravili." Kada je na taj poziv on ušao u tu prostoriju, vidio je u njoj Antu Pranjića, vojne policajce i kako 7 do 10 gardista sjedi, a baš se njima Grošelj i obraća. Ovdje je važno skrenuti pozornost na sadržaj tih riječi, jer iz njih se vidi da se tim gardistima Grošelj obraća kao počiniteljima zločina. Očito je da

je Grošelj utvrdio na tom sastanku (pa kako smo već prethodno čuli dobio i priznanja počinitelja) tko su počinitelji zločina. Dakle, to bi bili upravo oni koji su pred njim sjedili, a među njima i Enes Viteškić. Nakon toga Grošeljeva obraćanja, kazuje svjedok Smolčić, digao se Danguba (dakle, Nikola Ivanković) i zamolio da se njemu i toj grupi odobri odlazak na večeru i u disko u Našice. Naime, prema Smolčićevu svjedočenju Grošelj je počiniteljima kao kaznu za ono što su počinili odredio da moraju zauzeti položaje kod tzv. Pumpe između Paulinog Dvora i Ernestinova i braniti ih do zadnje kapi krvi. Iz svjedočenja svjedoka Vladimira Burića vidi se da se radilo o iznimno teškom položaju, o jedinom mjestu kojim su mogli proći neprijateljski tenkovi, pa se s velikom vjerojatnošću moglo očekivati da bi svi branitelji na tom položaju mogli poginuti. Zato su prije odlaska na taj "posljednji zadatak" zatražili izlazak u Našice. Smolčić je još iskazao da je po Grošeljevoj zapovjedi, nakon što je odobrio zatraženi odlazak u Našice, upravo on (Smolčić) osigurao autobus za taj put. U tom je disku u Našicama bio i Enes Viteškić (što i on sam navodi u svojoj obrani u policijskom ispitivanju), ali on braneći se navodi druge okolnosti zbog kojih je bio u Našicama, što s obzirom na iskaze navedenih svjedoka očito nije vjerodostojna obrana.

Svjedok **Vladimir Burić** bio je vršitelj dužnosti zapovjednika 68. bojne vojne policije u osnivanju. Za zločin je saznao tako što mu je te kobne noći Grošelj dao zadatak u vezi s pokopom civila koji su ubijeni u Paulinom Dvoru. On je nadalje iskazao da mu je Grošelj nakon nekoliko dana rekao da su vojnici koji su pobili te civile dobili zapovijed da moraju po cijenu života, do kraja, braniti jedan punkt između Ernestinova i Paulinog Dvora tzv. Pumpu, kao jedini prohodan put za tenkove neprijatelja. Dakle, ovo se njegovo svjedočenje može povezati s onim što je o sastanku u OŠ Vladislavci svjedočio Josip Smolčić, pa zaključiti da su kao svojevrstu vojničku kaznu počinitelji zločina dobili zadatak iza kojega vjerojatno ne bi bilo preživjelih. Među njima i optuženik Enes Viteškić, On, dapače, i sam u svojoj obrani još u rujnu 2002. godine kaže da je između ostalih držao i položaj kod paulindvorske pumpe.

Svjedok **Josip Urban** bio je pripadnik čete 107. brigade HV, koja je kao zamjena 101. brigadi došla u Paulin Dvor i Vladislavce. Kada je opisivao dolazak počinitelja u Paulin Dvor, onda je vozača vozila "Caddy" opisao kao osobu od oko 35 godina, što je podudarno podacima o Nikoli Ivankoviću koji je tada imao 32,5 godina. Urban nadalje opisuje da su ostali počinitelji bili vidno mlađi, svi oko 20 godina. Prema osobnim podacima optuženika Enesa Viteškića vidimo da je on u vrijeme događaja imao 22 godine. Kad je nakon počinjenog zločina u selo došla vojna policija (a mi prema iskazima Ante Pranjića i Antona Jelenića znamo da su tu ekipu činili Anto Pranjić, Anton Jelenić, Josip Smolčić i Ivica Šimičić) i tražila da im on (Urban) opiše te vojnike koji su ušli u selo, on ih je opisao, a nakon takvog njegovog opisa oni su mu odmah rekli da znaju tko su ti ljudi. Dakle, neposredno po Urbanovom opisu logično se kod naprijed navedenih iz te ekipe vojnih policajaca i zapovjednika mogao stvoriti zaključak o počiniteljima, što je rezultiralo njihovim kasnijim dovođenjem na sastanak u školu u Vladislavcima, a među njima i Enesa Viteškića. Stoga i danas opise Josipa Urbana treba uzeti vjerodostojnima.

Svjedok **Petar Pavković** bio je načelnik SIS-a 130. brigade HV. On je iskazao da mu je upravo Josip Smolčić kao voditelj grupe za motrenje i javljanje javio o ubojstvu civila u Paulinom Dvoru. Doduše, on kaže da je to bio Joja, matičar u Vladislavcima, ali mi po onome što smo saznali za svjedoka Smolčića znamo da time Petar Pavković govori upravo o njemu - Josipu Smolčiću. Dakle, po ovome što je iskazao Pavković treba vjerovati da je Smolčić bio dobro obaviješten o detaljima događaja (zahvaljujući već i prirodi svoga posla), što se potvrđuje i usporedbom s iskazom samog Smolčića. Nadalje, Petar Pavković bio je prisutan u OŠ

Vladislavci kada je na već opisivani sastanak dovedena grupa od 5 do 6 vojnika i kada je on za tu grupu čuo da su otišli u Paulin Dvor i iz osвете pobili civile. Iz te dovedene grupe on je poznavao samo Nikolu Ivankovića, ali iz iskaza drugih svjedoka vidimo da je uz Nikolu Ivankovića među počiniteljima bio doveden i Enes Viteškić.

Svjedok **Pejo Ćosić** bio je pripadnik 2. čete 1. bojne 130. brigade HV. Njegov je iskaz važan glede identifikacije počinitelja, doduše posredno, u tom smislu da on eliminira neke s "Križmanovog popisa", odnosno neke koje kao počinitelje navodi Anto Pranjić, pa se tako sužava krug mogućih počinitelja. Naime, on u svom iskazu navodi odlazak više vojnika u Paulin Dvor na traktoru i u vozilu "Zastava 101", što nam govori i objašnjava činjenicu kako je zapravo nastao spominjani široki Križmanov popis počinitelja tj. kako je broj uključenih narastao do brojke 14. Mi sada nakon izvedenih dokaza možemo zaključiti da je od svih tih vozila koja su s vojnicima krenula u Paulin Dvor tamo prvo dospjelo vozilo "Caddy" te da su vojnici iz tog vozila počinili zločin, dok druga dva vozila još nisu dospjela do sela. Ovaj je svjedok opisao da je sutradan tj. 12. prosinca 1991. godine bio prisutan u jednoj prostoriji škole u Vladislavcima, u kojoj se pričalo o zločinu, te je on s još 4 vojnika napustio tu prostoriju. Iz ovakvog se iskaza da zaključiti da su očito sa sastanka s Mirkom Grošeljom bili udaljeni oni s popisa četrnaestorice koji nisu sudjelovali u zločinu (očito dakle oni iz tih drugih vozila), a ostali su na sastanku oni koji su bili počinitelji. Ovaj svjedok doduše izbjegava reći tko je ostao u toj prostoriji u školi, no to su govorili neki drugi od ispitanih svjedoka pa smo od njih doznali da su između više njih pred Grošeljom kao poznati ostali Nikola Ivanković i Enes Viteškić.

Svjedok **Karl Gorinšek**, zapovjednik Operativne zone Osijek, u svom je iskazu naveo da je naredio vojničko kažnjavanje počinitelja premještanjem na prvu liniju bojišnice. Time je potvrdio istinitost svjedočenja prethodnih svjedoka o sadržaju sastanka u školi u Vladislavcima s Mirkom Grošeljom.

Svjedok **Ladislav Bognar**, tada referent u Službi IPD Operativne zone Osijek, svojim je iskazom potvrdio navode Karla Gorinšeka i Vladimira Burića o vojničkom kažnjavanju počinitelja, a k tome još dodao da ti vojnici za kaznu nisu smjeli napustiti položaj na koji su bili određeni, što je zapravo zbog jedinog puta za prodor tenkova značilo sigurnu smrt.

Svjedok **Dražen Aračić** bio je pripadnik 2. čete 1. bojne 130. brigade HV. On je potvrdio navode Peje Ćosića govoreći da je sutradan (tj. nakon onoga dana kada je s Pejom Ćosićem vozio streljivo na traktoru, što zapravo znači 12. prosinca 1991. godine), i on bio u školi u Vladislavcima, da je tom prilikom i s njim razgovarao Mirko Grošelj i da mu je rekao da on može ići kući. Dakle, iz ovakvog svjedočenja, a u vezi s naprijed navedenima, zaključujemo da je Mirko Grošelj očito ispitivanjem sudionika suzio onu široku listu mogućih počinitelja od njih 14 na one koji su ostali u školi, dakle uz ostale na Nikolu Ivankovića, ali i na Enesa Viteškića.

Neki su od navedenih svjedoka svoje iskaze tijekom postupka mijenjali. Među njima najvažniji su iskazi Ante Pranjića, Antona Jelenića i Josipa Smolčića.

Svjedok **Anto Pranjić** na glavnoj raspravi iskazivao je drugačije nego pred istražnim sucem. Razlike se svode na izbjegavanje svjedočenja o onim okolnostima u kojima je svjedok stjecao neposredna saznanja o počinjenom zločinu ili o počiniteljima. Kao razlog drugačijeg iskazivanja svjedok je naveo da je kod istražnog suca govorio o onome što je čuo iz pričanja, mislo je da sa istražnim sucem vodi samo nekakav neformalni razgovor i da nije znao da će sadržaj toga razgovora biti upisan u zapisnik. Ovakva objašnjenja su neprihvatljiva. Iz zapisnika

o ispitivanju ovoga svjedoka kod istražnog suca vidljivo je da je svjedok posebno propisno upozoren o prirodi procesne radnje, da mu je sadržano objašnjeno zbog kojih razloga će biti ispitan, vidljivo je da ga je ispitivao ne samo sudac nego i zamjenik državnog odvjetnika, vidljivo je da je svjedok redom kako je ispitivan pratio istodobni neposredni diktat svog iskaza u zapisnik i da je, konačno, zapisnik kao dokument o svom iskazu i potpisao. Ispitivanje je i vremenski dugo trajalo, i to od 11,30 do 13,05 sati, a iz cjelokupnog sadržaja zapisnika očito je da je ispitivanje teklo precizno, iscrpno i vrlo pažljivo i po svemu je preočito o kako ozbiljnom ispitivanju se radilo, što je posve sigurno bilo jasno i svjedoku. Stoga mi ocjenjujemo da su razlozi za drugačije iskazivanje neuvjerljivi i da vjeru treba pokloniti onome što je svjedok rekao pred istražnim sucem.

Svjedok **Anton Jelenić** na glavnoj raspravi iz prethodnog postupka iskazao je djelomice drugačije nego pred istražnim sucem, a postoje glede optuženika Enesa Viteškića razlike i u iskazima između ranije datih i onih na ponovljenoj glavnoj raspravi. Međutim, iz zapisnika o ispitivanju kod istražnog suca vidljivo je da je i ovaj svjedok ispitivan vrlo pomno, precizno, pažljivo, sadržajno i uz traženje da se razjasne pojedini važni detalji, pa je zbog toga i ovo ispitivanje trajalo relativno dugo od 10,20 do 11,37 sati. Objašnjenje koje je dao svjedok za uočene razlike u iskazivanju nisu prihvatljive, jer je očito da svjedok neopravdano izbjegava svjedočiti o onome što je neposredno opažao ili činio. U iskazu kod istražnog suca svjedok je bio posve određen i izričit tj. naveo je da je Ivankovića uhitio kao mogućeg počinitelja ubojstva, a ne zbog pijanstva, a video je i to da su tijela ubijenih u kamion unosili Ivanković i Viteškić, a ne netko sličan Viteškiću, kako je u ovom ponovljenom postupku ovaj svjedok izmijenio iskaz. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud poklanja posebnu pažnju navedenim razlikama u iskazu ovog svjedoka te ih pokušava rasvijetliti uz pomoć iskaza svjedoka Darka Bobete i Davora Dobutovića (stranica 7 presude, odlomci drugi i treći). No, pri tome sud pogrešno uzima i tumači sadržaje iskaza tih svjedoka. Naime, svjedok Darko Bobeta izričito je u iskazu pred istražnim sucem 27. rujna 2002. godine rekao: "Kad smo mi sanitet došli do te kuće, već je u dvorištu te kuće bio kamion kojim je upravljala također vojna osoba u vojnoj odori.", te nadalje: "Iz Paulin Dvora mi sa sanitetskim vozilom po nalogu smo otišli u Lug kamo je došao i kamion s tim mrtvim tijelima...", a kad istražnom sucu pobliže opisuje tko je sve bio na utovaru mrtvih tijela, onda upotrebljava formu: "Koliko ja znam...", što ne isključuje mogućnost da on nije uočio sve prisutne osobe, tim više što dodaje: "Da li je bila prisutna vojna policija ja nisam vidio.", a mi po svjedočenju upravo svjedoka Antona Jelenića sigurno znamo da je bila prisutna i vojna policija koju, eto, svjedok Darko Bobeta nije uočio, kao što nije morao uočiti i upamtiti druge prisutne osobe. Stoga se iz iskaza Darka Bobete ne može pouzdano zaključivati da su samo pripadnici saniteta izvršili utovar, prijevoz i istovar mrtvih tijela te da osim pripadnika saniteta nije bilo drugih osoba, kako to pogrešno uzima prvostupanjski sud. Kad o tome kod istražnog suca svjedoči Davor Dobutović, onda on kaže da je te večeri u Paulinom Dvoru bila i jedna druga sanitetska ekipa osim njegove, ali i on upotrebljava formu koja sadrži nesigurnost u iskazivanju: "Koliko mi je poznato utovar i istovar mrtvih tijela... obavljali su djelatnici tih dvaju saniteta.", dakle ni on nije siguran u te činjenice. O tom drugom sanitetu svjedok Darko Bobeta ne zna ništa pouzdano, odnosno samo pretpostavlja o njihovom prisustvu na utovaru i to na osnovi svog saznanja da je i neki drugi sanitet inače imao svoje dežurstvo u Paulinom Dvoru. Oba ova svjedoka, dakle, nisu ni sigurna ni pouzdana, za razliku od svjedoka Antuna Jelenića koji je pred istražnim sucem bio jasan i izričit, pa je osim Nikole Ivankovića i Enesa Viteškića on naveo i vojnog policajca Zdravka Andrića kao osobu koja je s njima utovarivala i istovarivala mrtva tijela. Nema dvojbe da je Anton Jelenić sigurno poznavao Zdravka Andrića kao pripadnika iste vojne policije gdje je bio i on sam. Stoga je naša ocjena da vjeru u cijelosti treba pokloniti onome što je svjedok Anton Jelenić o ovim odlučnim činjenicama rekao pred istražnim sucem.

Svjedok **Josip Smolčić** je na glavnoj raspravi iskazivao drugačije nego pred istražnim sucem. Razlike se svode također na izbjegavanje svjedočenja o svojim neposrednim zapažanjima. Kao razloge za uočene razlike svjedok je naveo da više nije siguran kako su se neki događaji o kojima je ranije svjedočio odvijali, da ga istražni sudac nije dobro razumio i da su njegovi opisi pojedinih događaja pogrešno upisani u zapisnik. Međutim, iz zapisnika istražnog suca vidljivo je da je i ovaj svjedok upravo zbog sadržajnosti svoga iskaza također relativno dugo ispitivan i to od 11,45 do 13,00 sati. Istražni sudac je i ovoga, kao i sve ostale svjedoke, posebno upozorio (a ne kao što to ponekad znade biti samo formalno) o njegovoj poziciji kao svjedoka i objašnjeno mu je zbog čega se ispituje. No, uz navedeno treba još istaknuti da je ovaj svjedok inače po zanimanju matičar, dakle službenik tijela uprave za opće upravne poslove. On time svakodnevno u svom poslu vodi upravne postupke, on zna što je to procedura u formalnom smislu i u smislu utvrđivanja činjenica, dakle radi se o upućenoj osobi koja zna što znači zapisnik u postupku i činjenice upisane u zapisnik. On je, na kraju, diktiranje zapisnika slušao i potpisao ga pred sucem ne sporeći sadržaj zapisnika. Stoga se njegova objašnjenja ne mogu prihvatiti pa vjeru treba pokloniti onome što je rekao pred istražnim sucem.

Za svjedoke koji su mjenjali iskaze treba reći da je očito jedan od bitnih razloga mijenjanja iskaza bio psihički pritisak. Svi su oni s okrivljenicima dobro poznati, žive u istom selu i neugodno im je svjedočiti protiv njih. Kod istražnog suca to je bilo lakše, jer njihove iskaze nisu slušali okrivljenici, nije bilo prisutne rodbine okrivljenika koji prate što će oni reći, nije bilo novinara koji će pisati o njihovim iskazima, nije bilo ostale javnosti u sudnici, što sve kod svjedoka na glavnoj raspravi rađa posebnim neugodnim stanjem pritiska kakvom nisu bili izloženi prilikom ispitivanja kod istražnog suca. Stoga treba vjerovati onome što su ti svjedoci, neopterećeni posebnom atmosferom glavne rasprave, iskazivali kod istražnog suca. Najvažnije je da niti jedan od njih nije naveo da bi na njih bio vršen bilo kakav pritisak da bi dali lažan iskaz.

Dakle, kada se uzmu u obzir naprijed opisani iskazi svjedoka, kada se oni slože u jednu cjelinu, koja se osnovano može ocijeniti logičnom i cjelovitom, onda se temeljem takvih iskaza opravdano može uzeti da postoji dovoljno širok i zatvoren krug indicija koje upućuju na zaključak da je zajedno s Nikolom Ivankovićem i optuženik Enes Viteškić počinio kazneno djelo za koje se tereti optužnicom. Uzimajući drugačije, prvostupanjski je sud pogrešno utvrdio činjenično stanje.

Predlažem, stoga, da Vrhovni sud RH slijedom izloženih razloga pobijanu presudu ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

ZAMJENIK ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA

The image shows a circular official stamp of the County State Attorney's Office (Županijski državni odvjetnik) with a handwritten signature over it. The signature is written in cursive and reads "Željko Krpan". The stamp contains the text "ŽUPANIJSKI DRŽAVNI ODVJETNIK" around the perimeter.

Željko Krpan